

Kuka

Nyugaton az egyik legjelentősebb iparágának nőtte ki magát a környezetvédelem. Magyarországon még csak most kezd üzletté válni a szemét.

Gyermekekoromban guberáló férfi járt végig akkurátusan a lakótelep konténereit. Már ismertük. Közülünk a „bátrabbak” csapattal szaladtak utána és kiabálták: kukabúvár. Amikor megelégtelte a csúfolódást, fenyegetően hadonászott szűrős végű botjával a gyerekek felé.

Az idősebb fiúk mesélték, hogy a guberáló férfi – a koldus szót csak a mesékből ismertük – nem szegény ember. A takarékbán egymillió forintot őriz, a fiának Zsigulit vett, és két háza van: az egyikben lakik, a másikban a kukákban talált értékes holmikat tárolja.

Később tudtam meg, a történetből csak annyi igaz, hogy nyolc-tíz dísznót nevelt otthon a lakótelep konyhai maradákaiból, és a hizlalásból egészítette ki nyugdíját. A guberálónak tehát már akkor üzlet volt a szemét, amikor még semmit sem hallottunk a minőség-biztosításról, a környezetvédelem globalitásáról vagy a modern hulladékkezelésről.

Ma már tudjuk: a szemét jó üzletté válhat. Magyarországon a környezeti piac forgalma 1995-ben 300 milliárd forint volt, ami 2000-re várhatóan a másfélszeresére nő. A megyei fejlesztési tanácsok pályázati rendszerekkel, a helyi önkormányzatok pedig adókedvezményekkel támogatják a zöldipart.

Szükség is van rá: például a mintegy 2500 önkormányzati szeméttelrákó helyből csupán kétszáz felel meg a hazai környezetvédelmi és technológiai előírásoknak, a nyugati szabályoknak pedig egy-két tucat. A szegedi remélhetőleg hamarosan megfelel ezeknek a szabványoknak. És utána még vagy harminc évig hordhatják a kukásautók a szemetet.

Ami már nem a „milliomos” guberálók, hanem a kapitalizmus koldusai válogatnak egyre alaposabban.

Tóth-Szenesi Attila

• Fényévekre a megoldástól?

Megújuló energiaforrások

Magyarországon az energiafelhasználás mindössze 4 százaléka származik olyan, úgynevezett megújuló forrásokból, mint például a napenergia. Ausztriában ez az arány 25 százalék körüli. Hogy a kézenfekvő és egyszerű megoldások hazánkban lassan terjednek, annak nemcsak anyagi okai vannak.

Az emberiség természetes törekvése a fejlődés, ám az energiaforrások, az olaj és a földgáz véges készleteiből hosszú távon nem tartható fenn e folyamat. Az úgynevezett megújuló energiaforrások felé nemcsak ezért érdemes fordulni, mert kimeríthetetlenek, hanem azért is, mert a legtisztábbban, a környezetet a legkevésbé terhelő módon nyerhetők. Az Unesco kidolgozott egy Megújuló energetikai világprogramot, melyben Magyarország is részt vesz.

Kovács András, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB) környezet-technológiai főosztályvezetője elmondta: „Hazánkban számos szakember és intézet foglalkozik az úgynevezett megújuló energiaforrások hasznosításával, e mellett részt veszünk egy olyan európai uniós kutatási keretprogramban, amelynek téje mint-

egy 1 milliárd ecu. A csekély propaganda miatt vélik úgy sokan, a napenergia-hasznosítás fényévekre van tőlünk.

Hogy a központi törekvések nem esnek ilyen távol a felhasználástól és az alkalmazástól, azt megyei példa is bizonyítja. Közvetlen környezetünkben több tucat tanyában is napenergia segítségével világítanak. Huszár Károly, a hódmezővásárhelyi Napenergia Kft. ügyvezetője szerint az egyszerű emberek szívesen használják a napenergiát, mert a rendszer tiszta, környezetkímélő, a beruházás megtérülése pedig más energia-befektetésekhöz képest gyors. Szakemberek véleménye szerint egy családi ház fűtésének, melegvíz-igényének teljes évi ellátása 75 százalékban megoldható a napenergia segítségével. Egy négytagú család melegvíz-szükségletét biztosító rendszer ára, a beszerelési költségekkel együtt 350-500 ezer forint körül alakul, ez azt jelenti, hogy a beruházás igénye az éves fűtési kiadások 6-8 szorosa, szemben más rendszerek átlagosan 20 év körüli befektetés-megtérülésével.

Abban mind a felhasználók, mind az energetikai szakemberek, mind a napelemgyártók egyetértenek: aki Magyarországon ma napenergiát használ, az nem cserélne más rendszerekre.

O. K. K.

Kevesebb szenny

• Munkatársunktól
„A megye legszennyezet-
tebb területeiről már csak
múlt időben beszélhetünk” –
nyilatkozta lapunknak dr.
Major Tibor, az Alsó-Tisza-
vidéki Környezetvédelmi
Felügyelőség (Atiköfe) igaz-
gatója. Az Országos kármen-
tesítési program keretében
Algyő térségében 1997 elejére
ártalmatlanították a volt
Fémszelekt Ksz. veszélyes
hulladékait, bár az el-
szennyezett talajt még nem
szállították el. Szentesen, a
Kontavill Rt. telepén a 3 ezer
tonna összegyűlt hulladékot
és a szennyezett talajt szállí-
totta el a francia tulajdonban

lévő cég a saját költségén,
amely több tíz millió forintot
tett ki. A MOL Rt. algyői
olajos, iszapos gödreit 99
százalékban kármentesítet-
ték, míg a volt szegedi szov-
jet laktanya egyes területein
észlelték a talaj szennyezett-
ségét az Atiköfe szakembe-
rei. Igaz, az 5-ös út menti bá-
zis a viszonylag tiszta ka-
szárnyák közé tartozott, így
pánikra nincs ok.

Az Országos kármentesítési
programot 1996 júliusá-
ban fogadta el a kormány.
Célja „az állami felelősségi
körbe tartozó, hátrahagyott
szennyezések felszámolá-
sa”.

• Mekkora üzlet a hulladék?

Mindennapi szemetünk

A Sándorfalva felé vezető úton még harminc évig gyűlhet Szeged szeme-
te. (Fotó: Karnok Csaba)

Szeged hulladéklera-
kó telepe várhatóan
harminc év múlva telik
meg. A nem megfelelő
műszaki szigetelés miatt
mintegy félmilliárd forin-
tot kell költeni a létesít-
mény felújítására. Kör-
nyezetvédelmi beruhá-
zásokra állami támoga-
tások igénybe vehetők,
de az Európai Unió kö-
vetelményeitől még
messze járunk.

Ma Magyarországon a
hulladékgazdálkodás nem
üzlet – állítja Szabó Ferenc,
a Szegedi Környezetgazdál-
kodási Kht. ügyvezető igaz-
gatója, aki szerint néhány
szűkebb terület, például a
színesfémgyűjtés, extrapro-
fitot biztosít, de a háttérpar-
hiánya miatt nincs piaca a
hasznosítható szemétnek.
Pedig jóval olcsóbb lenne
feldolgozni a hulladékot,
mint a szeméttelre rakni.
A fejlett országokban egy
család tízszer annyit fizet a
hulladék elszállításáért, mint
nálunk. Mindezt kiegészíti a

„Kellő tájékoztatás”

A magyar kormány
több mint két éve adta át
a brüsszeli bizottság kép-
viselőjének az Európai
Unió kérdőívére a kor-
mányhivatalok, szaktár-
cák és főhatóságok által
összeállított válaszköte-
tet. „Kellő tájékoztatás”
címszó alatt az alábbi
szöveg olvasható: „A
környezetvédelmi tör-
vény az alapelvek között
szabályozza a tájékozó-
dás, tájékoztatás és nyil-
vánosság jogintézményét,
a környezethasználókat

pedig tájékoztatásra köte-
lezi az általuk okozott
környezetterhelés és
igénybevétel, valamint
környezetveszélyeztetés
tekintetében(...) Ezenkí-
vül az alkotmány 18. pa-
ragrafusa szerint a Ma-
gyar Köztársaság elisme-
ri és érvényesíti minden-
ki jogát az egészséges
környezethez; az adatvé-
delmi törvény előírja a
közérdekű adat megisme-
résére irányuló kérés tel-
jesítésének kötelezettsé-
gét.”

központi támogatási rend-
szer. Így képesek megaká-
dályozni a hulladékok által
okozott szennyezést és
finanszírozni az újra-
hasznosítást. A kht. idén
kezdte meg a szelektív hu-
ladékgyűjtési programját,
amelyre 120 millió forint
állami támogatást nyert el.

Szeged szeméttelrákó tele-
pe a Sándorfalva felé vezető
úton nem rendelkezik me-
gefelelő szigeteléssel, ezért
a közeljövőben mintegy fél-
milliárd forintot kell költeni
az utólagos műszaki véde-
lemre. A környezetvédelmi
kht. által felkért egyik sza-
lami támogatást nyert el.

világ legnagyobb hulladék-
lerakó telepén is járt. A sze-
gedi telep várhatóan harminc
év múlva telik meg.

A hulladékkal foglalkozó
cégek több helyre tudnak
már pályázni. A Központi
Környezetvédelmi Alapnál a
támogatás nagysága általa-
ban a fejlesztés költségeinek
60 százalékáig, vissza nem
térítendő támogatás esetén
30 százalékáig terjedhet. A
pályázatok egy részénél
előny, másoknál feltétel,
hogy a cég többségi magyar
tulajdonban legyen.

A Délmagyarországi
MÉH Rt. – amely a me-
nedzsment, illetve a dolgo-
zók tulajdonában van – talán
ezért is szerepel sikeresen a
pályázatokon. Az Alaptól
legutóbb 300 millió forintot
kaptak papír- és akkumulá-
tor hulladék visszagyűjtésé-
re. Ehhez 80-90 millió forint
saját tőkét kellett felmutatni,
a teljes összegből pedig 65
millió forintot nem kell
visszafizetni. „Egy profitori-
entált cégnek nem mindegy,
hogy a környezetvédelem-

mel összeköthető beruházá-
sok hol térülnek meg” –
mondja Ambrus Ferenc, a
MÉH Rt. kereskedelmi igaz-
gatója, aki szerint cége olyan
beruházásokat is végrehajt,
amiből közvetlen hasznót
nem lehet húzni. Lebetonoz-
ták például a szegedi és
kecskeméti telepet, így a vas
nem érintkezik a talajjal.
Más kirendeltségeken nem
ilyen kedvező a helyzet, de
ezeket a beruházásokat az
EU-csatlakozásig végre kell
hajtani.

A cég, amelynek 1950
előtti jogelődje még a Belke-
reskedelmi Minisztérium
Tollkereskedelmi Vállalat
Melléktermék- és Hulladék-
gyűjtő Főosztálya volt, meg-
szerezte az ISO 9002-es mi-
nősítést. Ennek feltétele volt
a veszélyes hulladék megfe-
lelő kezelése. Mire megpá-
lyázhatná az ISO 14002-t,
több 100 millió forintot kell
még a MÉH Rt.-nek környe-
zetvédelmi beruházásokra
fordítania.

Az önkormányzati tulaj-
donú környezetgazdálkodási
kht. közfeladatainak ellátása
nem termel elég nyereséget,
de a környezetszennyezések,
így az illegális hulladéklera-
kók felszámolására szüksé-
gesek a díjbevételek. Az Eu-
rópai Unió követelményei-
nek megfelelő gyűjtőrend-
szer, szállítás, valamint a
számítógépes háttér kiépíté-
se az elmúlt öt évben több
mint 200 millió forintot
emésztett fel.

– A környezetvédelemhez
valamilyen módon kötődő
vállalkozókat három részre
lehet osztani – állítja dr. Ma-
jor Tibor, az Alsó-Tisza-
vidéki Környezetvédelmi Fel-
ügyelőség igazgatója. – Egy
részük tisztességes, szakmai-
lag megalapozott munkát vé-
gez, egy másik csoportba
tartoznak azok, akiknek
nincs elég pénzük arra, hogy
vállalt feladatukat teljesít-
sék. A legtöbb kárt a szélhá-
mosok okozzák, akikkel ne-
héz felvenni a versenyt.
Szinte lehetetlen ugyanis tet-
ten érni mikor, mit és hová
szállítanak.

Tóth-Szenesi Attila

Komfort
a nyárrban

TOSHIBA

klímaberendezéssel

* POSTABANK áruhitel konstrukcióval

FŐSZER-ELEKTROPROFIL KFT

6723 Szeged, Római krt. 23.
Tel.: 421-533, Fax: 421-637
6722 Szeged, Moszkvai krt. 30.
Tel.: 321-676, Fax/üz.r.: 311-136